

АНЕКС НА ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ПЕТИ РАЗРЕД

ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Време трајања програма: од шк. 2022/2023. до шк.2025/2026.г.

Слободна наставна активност: ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

Наставник ликовне културе

Сандра Јовановић

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ШК.2022/2023.

-у складу са Упутством за дидактичко-методичко остваривање програма („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 11/19, 2/20, 6/20 и 5/21), чланом 61. Закона о основном образовању и васпитању и Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (члан 7),

Разред: ПЕТИ

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ учења слободне наставне активности *Цртање, вајање и сликање* је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	ЦРТАЊЕ	6	7	2	12
2.	СЛИКАЊЕ	5	8	2	12
3.	ВАЈАЊЕ	4	4	2	12
	укупно	14	20	6	36

Наставне методе: вербална (монолог, дијалог), текстуална, метод писане речи, метод практичних радова, демонстративна, илустративна, стваралачка метода, кооперативна метода учења, метод решавања проблема, метод игровних активности

Наставна средства и помагала: уџбеник ликовне културе, школска табла, флип чарт, панорамно, е-уџбеници, е-учионица, рачунар, пројектор, софтвери, пп-презентација, слике, аудио и видео записи, инструменти, репродукције

ОБЛАСТ / ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
ЦРТАЊЕ	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	<ul style="list-style-type: none"> – опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; – користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; – разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; – црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; - скаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; - Препознаје и разликује калиграфски текст од стандардно писаног; - Користи калиграфске материјале за писање калиграфског текста
СЛИКАЊЕ	11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	<ul style="list-style-type: none"> – пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; – гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; – наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; – слика разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; – разматра, у групи, како је учио/ла о сликарским техникама и где та знања примењује; – искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно;

<p>ВАЈАЊЕ</p>		<ul style="list-style-type: none"> – пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; – гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; – обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним вајарским материјалом и поступком; – преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; – комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; – разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује; – направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; – искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност;
---------------	--	--

АКТИВНОСТ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<ul style="list-style-type: none"> - саопштава наставне садржаје - организује и усмерава идеје и креативност - упознаје ученике са методама и техникама успешног ликовног изражавања - преноси теоријска и практична знања - процењује и оцењује ниво и квалитет радова - преноси културне вредности - формира правилан поглед на свет и систем вредности - развија карактер ученика и црте личности 	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - опажање - учешће у дискусији - откривање и увиђање законитости и процеса - изражавање својих мисли, осећања и закључака - анализа и синтеза опаженог - стварање - вежбање - усвајање знања - понављање - израда и презентовање самосталних и практичних радова

Тема	Садржаји и кључни појмови	Начини и поступци остваривања програма
ЦРТАЊЕ	<p><u>Основни садржаји</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Непосредно извлачење линија са различитим цртачким материјалима, на различитим подлогама и колажирање - Својства и врсте линија - Линије у природи - - Линија као средство за стварање различитих ликовних својстава површина - Линија као ивица тродимензионалног тела - Лепо писање са калиграфијом <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Савремена средства за цртање – дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање... аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања;</p>	<p>Начини и поступци остваривања програма</p> <ul style="list-style-type: none"> вербално- текстуални (кроз разговор и дискусију дефинисање појма линија и њених карактеристика- својстава и врста); -илустративна- корелација са природом и појавом линије у природи; - подстицање на опажање различитих врста и карактера линија у природи; - практично- демонстративни поступак (извлачење линија различитим ликовним техникама на различитим материјалима- меке и тврде оловке на различитим подлогама, хемијске, фломастери); -примена игре као методе учења и приступа задатку; - креирање задатака; - подстицање, коректура (савети које наставник даје у току практичног рада, питања која наводе ученика на промишљање и развијање идеја); -увођење и примена савремених технологија у настави (3Д оловка, апликативни програми за цртање, виртуелна посета пећини Ласко – први цртежи, нпр.); -кооперативно учење; -корелација са наставом информатике и рачунарства (цртање на рачунару); - естетска анализа (изражавање ставова, идеја, мишљења и вредности на позитиван и аргументован начин, тумачење и разумевање уметничког дела/ученичког рада); - вредновање, организовање одељењских изложби.
СЛИКАЊЕ	<p><u>Основни садржаји</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -својства сликарских материјала и подлога -ритмичко компоновање боја и облика -коришћење разних материјала за компоновање -визуелно споразумевање -временски и просторни низови (цртани филам,стрип) 	<ul style="list-style-type: none"> -вербално- текстуални (кроз разговор и дискусију дефинисање сликарских техника и њиховог постанка/ развоја од праисторије до данас); -илустративна- корелација са природом и појава боје као феномена у природи; - подстицање на опажање различитих боја у природи; - практично- демонстративни поступак (упознавање са сликарским материјалима и који ће се користити за одређене технике, демострирање основних сликарских техника – темпере, водене боје); -примена игре као методе учења и приступа задатку (акционо сликарство) - креирање вежби и њихова примена - коректуре и ест. анализе - рад по природи и рад из маште

	<p><u>Проширени садржаји</u> Уметничко наслеђе – наслеђе етно културе. Значајни римски споменици на тлу Србије.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање, коректура (савети које наставник даје у току практичног рада, питања која наводе ученика на промишљање и развијање идеја); - естетска анализа (изражавање ставова, идеја, мишљења и вредности на позитиван и аргументован начин, тумачење и разумевање уметничког дела/ученичког рада); - вредновање, организовање одељењских изложби.
ВАЈАЊЕ	<p><u>Основни садржаји</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - вајање, врсте вајарског материјала - везивање тродимензионалних облика у простору - слободно компоновање - обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит) <p><u>Проширени садржаји</u> Уметничко наслеђе – значај праисторијског наслеђа на простору Србије и у свету.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вербално- текстуални (кроз разговор и дискусију упознавање ученика са настанком / развојем вајања, прве скулптуре, идоли); - илустративна- корелација са природом као првим мотивом за настанак вајарских радова; - практично- демонстративни поступак (упознавање са вајарским материјалима, демострирање рада у материјалима – глина, глинамол, репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика); - примена игре као методе учења и приступа задатку - креирање вежби и њихова примена - коректуре и ест. анализе - рад по природи и рад из маште - подстицање, коректура (савети које наставник даје у току практичног рада, - индивидуални, рад у пару и групи са ученицима - питања која наводе ученика на промишљање и развијање идеја); - естетска анализа (изражавање ставова, идеја, мишљења и вредности на позитиван и аргументован начин, тумачење и разумевање уметничког дела/ученичког рада); - вредновање, организовање одељењских изложби.

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

- математика (врсте и карактер линија, разлика између дводимензионалних и тродимензионалних облика)
- информатика и рачунарство (цртање на рачунару, нове технологије)
- историја (уметност праисторије, уметност Египта, уметност стере Грчке и Рима)
- музичка култура (ритам и врсте ритма)
- техника и технологија (употреба различитих материјала, обликовање форми)
- географија (сликарство различитих подручја)
- биологија (мотиви флоре и фауне)

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

- У складу са Правилником о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 11/19, 2/20, 6/20 и 5/21), чланом 61. *Закона о основном образовању и васпитању* и *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању* (члан 7), СНА се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика. То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција.
- **Напомена:** Праћење и вредновање ће се прилагођавати условима рада и напредовању ученика, као и условима рада у време пандемије.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ			
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање			
ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ И КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (<i>Правилник о оцењивању</i>)	Поступак праћења оцењивања и инструменти за праћење напредовања	Време	
<p>А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода:</p> <ul style="list-style-type: none"> -вештине ликовног изражавања и разумевање, -примена и вредновање научених поступака и процедура; -рад са различитим врстама ликовних материјала и -рад на различитим врстама ликовних задатака; -уметничко изражавање; -вештине, руковање прибором, алатом и 	<p>ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену истиче се;</p> <p>ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтева који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима</p>	<p>Формативно оцењивање: свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску наставника током целе године;</p> <p>Комисија ученика и наставника: Учесталост јављања на часу по месецима са пресеком стања на крају полугодишта;</p> <p>Усмено одговарање: Свеобухватност одговора, хоризонтално и вертикално повезивање градива, самосталност у одговарању;</p> <p>Практичан рад: Оцена се одређује кроз естетску анализу наставника и ученика заједно, неретко учешћем и осталих ученика у разреду након реализације наставне јединице.</p> <p>Бодовање активности везаних за посете културним догађајима: Усмени извештај о посети галерији, музеју, позоришту или другој културној манифестацији поткрепљен доказима (краћим рефератом у свесци, каталогом,</p>	<p>Белешке са часова</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>На крају школске године</p>

<p>технологијама и -извођење радних задатака.</p>	<p>постигнућа, добија оцену добар; ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену задовољава;</p>	<p>фотографијама...), уз смислено излагање доноси ученику 15 бодова. 30 бодова је оцена 5. - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика): По потреби организовати сарадњу у групи тако да су сви чланови укључени, вреднује се степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група.</p>	
<p>Б) Ангажовање у настави и самосталност у раду: -одговоран однос према раду и постављеним задацима, -исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање, -активно учествовање у настави, сарадњу са другима</p>	<p>-веома висок степен ангажовања ученика (истиче се) - висок ангажовање ученика (добар) - прелазно ангажовање ученика (задовољава)</p>	<p>-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима, ликовним конкурсима. -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања</p>	<p>пресек стања на тромесечју</p>

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА

- Препоручени начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за истраживање, прилагођавање задатака,)
- прилагођавање задатака ученицима са изузетним способностима врши се у складу са способностима сваког ученика.; подразумева најпре идентификацију ученика, а потом и прилагођавање садржаја кроз индивидуализован приступ и примену диференциране наставе како садржаја, тако и метода рада.